

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

Elgondolások
a Magyar Tudományos Akadémiáról
szóló törvényre
és
a Magyar Tudományos Akadémia
alapszabályaira

1989. augusztus

Előszó

1. Ismeretes, hogy széles körű előzetes vita után, amelyben részt vettek a kutatói kollektívák, az érdekvédelmi szervezetek, a tudományos osztályok stb. a Magyar Tudományos Akadémia 1989. évi közgyűlése megvitatta az Akadémiáról szóló törvény koncepcióját, valamint az új akadémiai alapszabályok irányelveit. A közgyűlési határozat alapján megkezdődött azoknak az elgondolásoknak kidolgozása, amelyek még nem tekinthetők törvénytervezetnek, vagy az alapszabály tervezetének, ugyanakkor az ugyancsak széles körű véleményezést követően ezek a dokumentumok képezik majd - az észrevételekkel és javaslatokkal együtt - a további munka alapját.
2. A jelen füzetben foglalt elgondolások közreadását megelőzően, több változatban, belső munkaanyagok készültek. Ezek a véleményezésre szánt elgondolások jobb előkészítését célozták és a munkálatok jelenlegi fázisában már elvesztették jelentőségüket.
3. Függelékként megtalálható a jelen füzetben a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló törvényerejű rendelet. Az Akadémia jelenleg ennek alapján működik és mindaddig ennek alapján fog működni, amíg hatályon kívül helyezésére vagy módosítására sor nem kerül. A füzetben történő közzétételét annak a lehetőségnek a megteremtése indokolja, hogy a "régie és új szabályok" - a véleményezés során - közvetlenül összevethetők legyenek.

Budapest, 1989. augusztus 15.

Bevezetés

A Magyar Tudományos Akadémia a magyar nyelv és irodalom területén a legjelentősebb tudományos közéleti szervezetként működik. A 1945-ös megalakulása óta a magyar nyelv és irodalom területén a legjelentősebb tudományos közéleti szervezetként működik. A 1945-ös megalakulása óta a magyar nyelv és irodalom területén a legjelentősebb tudományos közéleti szervezetként működik.

**az Akadémiáról szóló törvényre
vonatkozó elgondolások**

Az Akadémia tevékenységét az 1945-ös megalakulása óta a magyar nyelv és irodalom területén a legjelentősebb tudományos közéleti szervezetként működik. A 1945-ös megalakulása óta a magyar nyelv és irodalom területén a legjelentősebb tudományos közéleti szervezetként működik.

Az Akadémia tevékenységét az 1945-ös megalakulása óta a magyar nyelv és irodalom területén a legjelentősebb tudományos közéleti szervezetként működik. A 1945-ös megalakulása óta a magyar nyelv és irodalom területén a legjelentősebb tudományos közéleti szervezetként működik.

Budapest, 1989. augusztus

Bevezető

A Magyar Tudományos Akadémiát a magyar nemzet - több nemzedék szívós küzdelmével és áldozatvállalásával - az 1948-49-es szabadságharcot és forradalmat megelőző reformkorban hozta létre a nemzeti nyelv ápolására, a tudomány szolgálatára, az emberi haladás előmozdítására. Címere azt fejezi ki, hogy Magyarországot a tudomány és a kultúra ujitja meg.

Az Akadémia mindmáig hiven szolgálta rendeltetését: gazdagon gyarapította eredményeivel a hazai tudományt, kiváló tudósok és kutatók szárait pártfogolta és támogatta, fellendítette és nemzetközileg elismert színvonalra emelte a magyar tudományosságot. Mindezzel hathatósan hozzájárult a magyar nép felemelkedéséhez, az emberiség társadalmi, anyagi és szellemi fejlődéséhez.

Történelmi tapasztalat az is, hogy az Akadémia akkor tudott leginkább megfelelni hivatásának, amikor tagjai és szervei széles körű szabadságot élvezhettek a kutatási tevékenység alakításában, egyszersmind a tudományos élet szervezésének meghatározásában. Az Akadémia a jövőben is örködni kíván a tudományos kutatás alkotmányos szabadságának megtartása felett, felelősséget vállal a tudományért és a tudományos erkölcs tisztaságáért és arra törekszik, hogy egész működését az ország és a nemzet szolgálatába állítsa.

Hazánk és a világ gyökeres megújulás előtt áll. A jelen és - kiváltképpen - a jövő formálásában a tudomány minden eddiginél döntőbb szerephez jut. Ezért elutasíthatatlan társadalmi igény és politikai követelmény, hogy a magyar tudományosság nagymultú és nemzeti elhatározással kiemelt letéteményesének, a Magyar Tudományos Akadémiának működési és tevékenységi szabadsága - önkormányzati jogainak törvényi megerősítésével - kiszélesedjék, hatóterülete és befolyásoló szerepe növekedjék, belső életének demokratizmusa erősödjék.

Annak érdekében, hogy az Akadémia minél hatékonyabban betölthesse hivatását, az Országgyűlés a következő törvényt alkotja.

A Magyar Tudományos Akadémia jogállásáról

1.

"A" változat

- a. A Magyar Tudományos Akadémia /a továbbiakban: Akadémia/ a magyar tudományos élet testületi önkormányzati elven működő szervezete.
- b. Az Akadémia testületi önkormányzati működése az Alkotmány által biztosított és oltalmazott önálló és független szerveződései rend szerint történik.

"B" változat

A Magyar Tudományos Akadémia /a továbbiakban: Akadémia/ tagjainak jogi személyiséggel felruházott köztestülete, amely a tudomány hazai művelőivel egy közösséget alkotva, velük jogait és kötelezettségeit megosztva látja el feladatait.

"C" változat

A Magyar Tudományos Akadémia /a továbbiakban: Akadémia/ a magyar tudományos élet köztestületének önkormányzati elven, jogi személyként működő szerve.

A köztestületet az Akadémia tagjai és a tudományos fokozatot elnyert magyar kutatók alkotják.

2.

"A" változat

- a. Az Akadémia a törvény keretei között maga állapítja meg alapszabályait, szervezetét és működésének rendjét.
- b. Az Akadémia tevékenységéről és gazdálkodásáról három évenként legalább egyszer beszámol az Országgyűlésnek.

"B" változat

- a. Az Akadémia a törvény keretei között maga állapítja meg alapszabályait, szervezetét és működésének rendjét, továbbá választja meg tagjait és tisztségviselőit. A köztestületet az Akadémia tagjai, valamint képviseleti alapon az egyetemek,

közgyűjtemények, kutatóintézetek stb. tudományosan minősített dolgozói alkotják.

- b. Az Akadémia tevékenységéről és gazdálkodásáról három évenként legalább egyszer beszámol az Országgyűlésnek.

3.

Az Akadémiát, továbbá a tudományt, illetve a tudományos kutatás egészét érintő jogszabály kiadására az Akadémia véleményének ismeretében kerülhet sor.

Az Akadémia feladatairól

4.

"A" változat

- a. Az Akadémia alapvető joga és kötelessége, hogy

- gondoskodik a tudományok műveléséről és folyamatos fejlesztéséről;
- szorgalmazza és segíti a kutatási eredmények gyakorlati hasznosítását;
- támogatja a közoktatást, a közművelődést, az egyetemi, az egyetem utáni képzést és a tudományos utánpótlás képzést, hatékonyan részt vegyen ezek működésében és fejlesztésében;
- véleményt nyilvánítson, javaslatot tegyen minden olyan kérdésben, amely tudományos, környezeti, gazdasági, társadalmi vagy kulturális szempontból kiemelkedő jelentőségű;
- tekintélyével örködjék a tudományos kutatás és véleménynyilvánítás szabadsága, a tudományos közélet tisztasága felett;
- a törvényben meghatározott jogkörében képviselje a magyar tudományt a hazai és a nemzetközi tudományos életben.

b. Az Akadémia

- különösképpen segíti és támogatja az országban folyó alapkutatásokat;
 - közreműködik a magyar tudománypolitika alakításában;
 - országos kutatási programokat szervez és irányít;
/Alternatív szövegjavaslat: kezdeményezi a Minisztertanácsnál országos jelentőségű kutatási programok megindítását; szervezi azok megvalósítását, illetve részt vesz megvalósításukban. Elvállal kutatási megbízásokat a Minisztertanácstól és más szervektől./
 - kezeli - az érdekeltek bevonásával - a tudományos kutatásokat szolgáló alapokat, illetve alapítványokat;
 - összehangolja a tudományos minősítési rendszert és ellenőrzi annak működését;
 - széles körű nemzetközi tudományos kapcsolatrendszert alakít ki és működtet;
 - felhatalmazás alapján nemzetközi tudományos egyezményeket köt.
- c. Az Akadémia az egyetemi kutatások támogatásában, a közoktatásban, képzésben a felsőszintű oktatás intézményrendszerével a kölcsönös érdekeknek megfelelő, szervezett együttműködésben vesz részt.
- d. A Minisztertanács az Akadémiára ruházhatja meghatározott kutatási feladat ellátását. E feladatát az Akadémia az érintett szervekkel együttműködésben látja el.

"B" változat

a. Az Akadémia feladatai:

- a.a. gondoskodik a tudományok műveléséről és folyamatos fejlesztéséről;
- a.b. szorgalmazza és segíti a kutatási eredmények gyakorlati hasznosítását;

- a.c. támogatja a közoktatást, a közművelődést, az egyetemi, az egyetem utáni képzést és a tudományos utánpótlásképzést, hatékonyan részt vesz ezek működésében és fejlesztésében;
- a.d. véleményt nyilvánít, javaslatot tesz minden olyan kérdésben, amely tudományos, környezeti, gazdasági társadalmi, vagy kulturális szempontból kiemelkedő jelentőségű;
- a.e. tekintélyével őrködik a tudományos kutatás és véleménynyilvánítás szabadsága, a tudományos közélet tisztasága felett;
- a.f. a törvényben meghatározott jogkörében képviseli a magyar tudományt, a hazai közéletben és a nemzetközi tudományos életben;
- a.g. különösképpen segíti és támogatja az országban folyó alapkutatásokat;
- a.h. közreműködik a magyar tudománypolitika alakításában;
- a.i. országos kutatási programokat szervez és irányít;
/Alternatív szövegjavaslat: kezdeményezi a Minisztertanácsnál országos jelentőségű kutatási programok megindítását; szervezi azok megvalósítását, illetve részt vesz megvalósításukban. Elvállal kutatási megbízásokat a Minisztertanácstól és más szervektől;/
- a.j. kezeli - az érdekeltek bevonásával - a tudományos kutatásokat szolgáló alapokat, illetve alapítványokat;
- a.k. összehangolja a tudományos minősítési rendszert és ellenőrzi annak működését;
- a.l. tudományos fokozatokat adományoz és elismer;
/Alternatív szövegjavaslat: az Akadémia - tudományos teljesítmény alapján - "a tudomány doktora" fokozatot ítél oda, egyéb tudományos fokozatokat pedig elismer;/
- a.m. széles körű nemzetközi tudományos kapcsolatrendszert alakít ki és működtet;
- a.n. felhatalmazás alapján nemzetközi tudományos egyezményeket köt.

- b. Az Akadémia az egyetemi kutatások támogatásában, a közoktatásban, képzésben a felsőszintű oktatás intézményrendszerével a kölcsönös érdekeknek megfelelő, szervezett együttműködésben vesz részt.
 - c. A Minisztertanács az Akadémiára ruházhatja meghatározott kutatási feladat ellátását. E feladatát az Akadémia az érintett szervekkel együttműködésben látja el.
- 5.
- a. Az Akadémia feladatainak ellátása érdekében szervezetének szerves részét képező tudományos kutatóintézeteket és egyéb tudományos intézményeket hoz létre, illetőleg tart fenn. Gondoskodik kutatóhálózata zavartalan működésének feltételeiről, kutatást szolgáló szerveket, intézményeket, könyvtárat, kiadót, korszerű informatikai rendszert és kutatási infrastruktúrát működtet.
 - b. Az Akadémia tudományos rendezvényeket szervez, ösztöndíjakat alapít, kezdeményezi tudományos társaságok, egyesületek létesítését, amelyek részére szakmai és anyagi támogatást nyújthat.
 - c. Az Akadémia feladatai ellátásának elősegítésére igazgatási szervezetet működtet, valamint szociális intézményeket létesít és tart fenn.

Az Akadémia vagyonáról és gazdálkodásáról

- 6.
- a. Az állam gondoskodik az Akadémia rendeltetésszerű működésének és feladatai ellátásának anyagi feltételeiről.
 - b. Az Akadémia saját vagyonnal rendelkezik. A vagyon részét képezik az állam által biztosított vagyontárgyak, az állami költségvetési támogatás, az Akadémia működéséből származó jövedelmek, valamint magánszemélyek és jogi személyek vagyoni hozzájárulásai.
 - c. Az állam költségvetési támogatást nyújt az Akadémiának. A támogatás mértékét az Országgyűlés határozza meg. Az Akadémia az állami költségvetés önálló fejezete.

A külön megállapított országos kutatási alapokkal az Akadémia az egyetemekkel és más autonóm tudományos intézményekkel - külön jogszabály, illetőleg a közösen megállapított szabályok szerint - közösen gazdálkodik.

- d. Az Akadémia céljai érdekében gazdasági-, vállalkozási-, kereskedelmi-, és külkereskedelmi tevékenységet láthat el.
- e. Az akadémiai vagyon, illetőleg nyereség kutatási, oktatási, kulturális célra történő felhasználása esetén az állam az Akadémia részére adókedvezményeket biztosít.
- f. A jelenleg állami tulajdonban és akadémiai kezelésben lévő vagyontárgyak tulajdonba adását /vételét/ a pénzügyminiszter és az Akadémia elnöke együttesen, a törvény hatálybalépését követő hat hónapon belül megállapított ütemezés szerint hajtja végre.

7.

- a. Az Akadémia felelősséggel tartozik vagyona gazdaságos hasznosításáért, a költségvetési támogatás és az általa kezelt pénzalapok rendeltetésszerű felhasználásáért.
- b. Az Akadémia éves költségvetési és beruházási terv szerint gazdálkodik.

Az Akadémia tudományos testületeinek szervezetéről, működésük elveiről

8.

- a. Az Akadémiát érintő, továbbá a feladataira vonatkozó jelentősebb kérdésekben az Akadémia testületei döntenek. Ezek körét az alapszabályok állapítják meg.
- b.

"A" változat

Az Akadémia a tudományos élet köztestületét érintő kérdésekben nagygyűlést, az Akadémia belső életét érintő kérdésekben közgyűlést tart.

"B" változat

Az Akadémia a tudományos élet köztestületét érintő kérdésekben nagygyűlést, az Akadémia belső életét érintő kérdésekben közgyűlést tart.

A nagygyűlés

- megvitatja és véleményezi az Országgyűlés számára készült akadémiai beszámolót;
- megválasztja és beszámoltatja a vagyonkezelés és gazdálkodás ellenőrzésére létrehozott felügyelő bizottságot;
- megválasztja az Akadémia Tudományetikai Bizottságát;
- állást foglal akadémiai kutatóintézet alapítása, más intézetekkel történő összevonása, valamint akadémiai kutatóintézet megszüntetése tárgyában;
- véleményt nyilvánít illetőleg ajánlásokat dolgoz ki minden olyan kérdésben, amelyet a közgyűlés /az elnökség/ eléje terjeszt, különösen a tudományos minősítés elvi kérdéseiben és a tudománypolitika alapvető kérdéseiben.

A közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik

- az Akadémia egész tevékenységére irányadó tudománypolitikai elvek és programok meghatározása;
- az Akadémia alapszabályainak megállapítása, módosítása;
- tagjainak, valamint tagjainak sorából az elnök, a főtitkár és más vezető tisztségviselő megválasztása, felmentése, visszahívása, valamely tagjának kizárása;
- az Akadémia tulajdonában lévő ingatlanok, és a működéshez nélkülözhetetlen vagyontárgyak, továbbá történeti, kulturális, muzeális értékű vagyontárgyak elidegenítésének engedélyezése ;
- az Akadémia költségvetésének megállapítása.

- c. A nagygyűlésen az Akadémia hazai tagjain kívül szavazati joggal részt vesznek a tudományos élet alapszabályok szerint meghatározott képviselői is.
- d. A tudományos testületek tevékenységét az elnökség, a tudományos osztályok, a területi bizottságok és a tudományos bizottságok végzik.
- e. Az Akadémia köztestületének és testületeinek további tagozódását és hatáskörét az alapszabályok határozzák meg.
- f. Az alapszabályokat - megerősítés végett - be kell mutatni a köztársasági elnöknek, és hivatalos lapban közzé kell tenni.

Az Akadémia tagjairól és tisztségvielőiről

9.

- a. Az Akadémia hazai és külföldi tagjait a közgyűlés választja.
- b. Az Akadémia hazai tagjai részt vesznek a tudomány művelésében, a tudományos közéletben, az Akadémia feladatainak ellátásában.
- c. Az állam az Akadémia hazai tagjainak tudományos alkotómunkáját ezzel arányban álló illetménnyel ismeri el.

10.

"A" változat

- a. Az Akadémia tudományos testületeinek tevékenységét az elnök irányítja.
- b. Az elnököt az Akadémia hazai tagjai közül a közgyűlés választja határozott időre. Tisztségében a köztársasági elnök erősíti meg.

"B" változat

- a. Az Akadémia élén testületi vezetőként az elnök áll. Az elnök az alapszabályokban meghatározott hatáskörben képviseli az Akadémiát és irányítja működését.
 - b. Az elnököt az Akadémia hazai tagjai közül a közgyűlés választja határozott időre. Tisztségében a köztársasági elnök erősíti meg.
- 11.
- a. Az Akadémia gazdálkodási, igazgatási feladatainak ellátását - a testületi döntések keretei között - a főtitkár /alternatívák: másodelnök, ügyvezető elnök, első alelnök/ irányítja. A főtitkár felelős a döntések előkészítéséért és végrehajtásáért.
 - b. A főtitkárt /alternatív megnevezés szerint/ az Akadémia hazai tagjai közül a közgyűlés választja határozott időre. Tisztségében a köztársasági elnök erősíti meg.

Az Akadémia intézményeiről

12.

- a. Az akadémiai kutatóintézetek az Akadémia testületi önkormányzat olyan munkaszervezetei, amelyek fő feladata a tudományos kutatások magas szintű művelése.
- b. Az akadémiai kutatóintézetek alaptevékenységüknek megfelelően, önállóan határozzák meg a kutatási terveiket, szervezeti- és működési rendjüket, valamint külső kapcsolataik tartalmát és formáját. Az intézetek az Akadémia számára szakértői tevékenységet látnak el.
- c. Az akadémiai kutatóintézetek a rendelkezésükre bocsátott vagyonnal és költségvetési támogatással önállóan gazdálkodnak, annak felhasználásáról az Akadémiának beszámolnak.

Az Akadémia kutatóiról

13.

- a. A kutatók tudományos meggyőződésüknek megfelelően művelik a tudományt. Mások törvényes jogainak sérelme nélkül szabadon nyilváníthatják véleményüket a tudományos kérdésekben és szabadon tehetik közzé tudományos eredményeiket.
- b. Az Akadémia elősegíti kutatóinak szakmai fejlődését és az ezzel együtt járó erkölcsi és anyagi elismerés feltételeinek megteremtését.
- c. Az Akadémia és intézményeinek dolgozóit munkajogi szempontból közalkalmazottnak kell tekinteni.

A hatálybalépésről

14.

Ez a törvény 19.....én lép hatályba. Egyidejűleg hatályát veszti az 1979. évi 6. sz. törvényerejű rendelet.

elgondolások

a MAGYAR TUODMÁNYOS AKADÉMIA

alapszabályai-ra

az 1990 évi közgyűlés után

3. sz. tervezet

A Magyar Tudományos Akadémia jogállásáról

1. A Magyar Tudományos Akadémia /a továbbiakban: Akadémia/ az 19... évi törvény /a továbbiakban: Törvény/ alapján a magyar nemzet tudományos életének köztestületeként az Alkotmány által rögzített és oltalmazott önkormányzati elv szerint tevékenykedik.

/Megjegyzés: a szöveg a törvényre vonatkozó elgondolások 1. pontjának megfelelően változhat./

2. Önkormányzati jogait az Akadémia a magyar és az egyetemes tudomány fejlődése és a társadalmi haladás érdekében gyakorolja, mindenkor a közjót tartva szem előtt.
3. Az Akadémia arra törekszik, hogy tevékenysége - előítéletektől mentesen - lehetőség szerint átfojja a tudományok minden ágát, szakát.
4. Az Akadémia megkülönböztetett figyelmet fordít a magyar nemzeti tudományokra, művelésüket kiemelten támogatja; továbbá ösztönzi az inter- és multidiszciplináris kutatásokat.

Az Akadémia feladatairól

5. A Törvény alapján az Akadémia
 - 5.1. gondoskodik a tudományok műveléséről és folyamatos fejlesztéséről;
 - 5.2. szorgalmazza és segíti a kutatási eredmények gyakorlati hasznosítását;
 - 5.3. támogatja a közoktatást, a közművelődést, az egyetemi, az egyetem utáni képzést és a tudományos utánpótlásképzést, hatékonyan részt vesz ezek működésében és fejlesztésében;
 - 5.4. véleményt nyilvánít, javaslatot tesz minden olyan kérdésben, amely tudományos, környezeti, gazdasági, társadalmi, vagy kulturális szempontból kiemelkedő jelentőségű;
 - 5.5. tekintélyével őrökdi a tudományos kutatás és véleménynyilvánítás szabadsága, a tudományos közélet tisztasága felett;
 - 5.6. a törvényben meghatározott jogkörében képviseli a magyar tudományt a hazai közéletben és a nemzetközi tudományos életben;
 - 5.7. különösképpen segíti és támogatja az országban folyó alapkutatásokat;

- 5.8. közreműködik a magyar tudománypolitika alakításában;
 - 5.9. országos kutatási programokat szervez és irányít;

/Alternatív szövegjavaslat: kezdeményezi a Minisztertanácsnál országos jelentőségű kutatási programok megindítását; szervezi azok megvalósítását, illetve részt vesz megvalósításukban. Elvállal kutatási megbízásokat a Minisztertanácstól és más szervektől./
 - 5.10. kezeli - az érdekeltek bevonásával - a tudományos kutatásokat szolgáló alapokat, illetve alapítványokat;
 - 5.11. összehangolja a tudományos minősítési rendszert és ellenőrzi annak működését;
 - 5.12. tudományos fokozatokat adományoz és elismer;

/Alternatív szövegjavaslat: tudományos teljesítmény alapján "a tudomány doktora" fokozatot ítél oda, egyéb tudományos fokozatokat pedig elismer./
 - 5.13. széles körű nemzetközi tudományos kapcsolatrendszert alakít ki és működtet;
 - 5.14. felhatalmazás alapján nemzetközi tudományos egyezményeket köt.
6. Az Akadémia ellátja az állam által ráruházott kutatásirányítási feladatokat.
 7. Az Akadémia feladatainak ellátása érdekében
 - 7.1. tudományos kutatóintézeteket és egyéb intézményeket hoz létre, illetőleg tart fenn;
 - 7.2. kutatást szolgáló szervezet, intézményeket, könyvtárat, kiadót, korszerű informatikai rendszert és kutatási infrastruktúrát működtet;
 - 7.3. tudományos kutatásokat finanszíroz saját anyagi eszközeinek felhasználásával felsőoktatási intézményekben, közgyűjteményekben és egyéb kutatóhelyeken;
 - 7.4. tudományos rendezvényeket szervez;
 - 7.5. ösztöndíjakat alapít;
 - 7.6. kezdeményezi tudományos társaságok, egyesületek létesítését, amelyek részére szakmai és anyagi támogatást nyújthat;
 - 7.7. igazgatási szervezetet működtet;
 - 7.8. szociális intézményeket létesít és tart fenn.

Az Akadémia vagyonáról és gazdálkodásáról

8. Az Akadémia a Törvény által biztosított vagyonnal és jövedelemmel éves költségvetési beruházási terv szerint gazdálkodik.
9. Az Akadémia éves költségvetését és beruházási tervét a közgyűlés hagyja jóvá. Ezen túlmenően a gazdálkodásért és vagyonkezelésért a főtitkár /a törvényelgondolásban foglalt alternatívák szerint: másodelnök, ügyvezető elnök, alelnök/ felelős.

Az Akadémia szervezetéről

10. Nagygyűlés

- 10.1. A nagygyűlés az Akadémia köztestületének legfőbb intézményes működési formája.
/Alternatív szöveg: Nagygyűlés az Akadémia köztestületének legfelsőbb szintű tanácskozó szerve./
- 10.2. A nagygyűlésen az Akadémia hazai tagjain kívül, szavazati joggal résztvesznek
 - a tudományos bizottságok vezetői;
 - az egyetemek képviselői;
 - a tudomány doktorainak és a kandidátusoknak választott küldöttei;
 - kutatóintézetek, közgyűjtemények képviselői.

/Megjegyzés: a résztvevők létszáma a beérkezett javaslatoktól függően a későbbi szövegezésben kerül megállapításra./
- 10.3. Nagygyűlést szükség szerint, de három évente legalább egy alkalommal kell tartani.
 - 10.3.1. A nagygyűlést az Akadémia elnöke, akadályoztatása esetén az általa kijelölt alelnök, az alelnökök egyidejű akadályoztatása esetén pedig az elnökség által megbízott elnökségi tag vezeti.
- 10.4. A nagygyűlés hatásköre
 - 10.4.1. megvitatja és véleményezi az Országgyűlés számára készült akadémiai beszámolót;
 - 10.4.2. megválasztja és beszámoltatja a vagyonkezelés és gazdálkodás ellenőrzésére létrehozott felügyelő bizottságot;
 - 10.4.3. megválasztja az Akadémia Tudományetikai Bizottságát;
 - 10.4.4. állást foglal akadémiai kutatóintézet alapítása, más intézetekkel történő összevonása, valamint akadémiai kutatóintézet megszüntetése tárgyában;

- 10.4.5. véleményt nyilvánít illetőleg ajánlásokat dolgoz ki minden olyan kérdésben, amelyet a közgyűlés /az elnökség/ eléje terjeszt, különösen a tudományos minősítés elvi kérdéseiben és a tudománypolitika alapvető kérdéseiben;
- 10.4.6. elemzi és értékeli a kutatási feltételek helyzetét.

11. Közgyűlés

- 11.1. A közgyűlés az Akadémia legfőbb döntéshozó testülete. Évente legalább egy alkalommal közgyűlést kell tartani /rendes közgyűlés/; a közgyűlésen csak az Akadémia hazai tagjai rendelkeznek szavazati joggal. A közgyűlésen - tanácskozási joggal - részt vehetnek tudományos közösség akadémiai bizottságokba választott vezető képviselői is.
- 11.2. Az elnökség a közgyűlést bármikor összehívhatja; a tagok egyharmadának írásbeli javaslatára az elnökség köteles rendkívüli közgyűlést összehívni.
- 11.3. A közgyűlést az Akadémia elnöke, akadályoztatása esetén az általa kijelölt alelnök, az alelnökök egyidejű akadályoztatása esetén pedig az elnökség által megbízott elnökségi tag vezeti.
- 11.4. A közgyűlés hatásköre:
 - 11.4.1. az Akadémia alapszabályainak elfogadása, módosítása;
 - 11.4.2. az Akadémia hazai és külföldi tagjainak megválasztása és kizárása;
 - 11.4.3. az elnök, alelnökök, a főtitkár és főtitkárhelyettesek /alternatívák szerinti elnevezés/, továbbá elnökségi tagok megválasztása és visszahívása;
 - 11.4.4. tudományos osztályok létrehozása, összevonása, vagy megszüntetése;
 - 11.4.5. regionális akadémiai szervek /területi bizottságok/ létrehozása és megszüntetése;
 - 11.4.6. az Akadémia éves költségvetésének és beruházási tervének megállapítása;
 - 11.4.7. közgyűlési bizottságok megválasztása és visszahívása;

- 11.4.8. elnöki, főtitkári /lásd: alternatív elnevezéseket/, valamint a közgyűlési bizottsági beszámolók megvitatása és jóváhagyása;
- 11.4.9. a tudomány egészét érintő, nagy társadalmi jelentőségű kérdésekben akadémiai vélemény kialakítása;
- 11.4.10. határozathozatal mindazokban az ügyekben, amelyet az elnökség, vagy az Akadémia hazai tagjai a közgyűlés elé terjesztenek.

11.5. A nagygyűlés és a közgyűlés bizottságai

- 11.5.1. Az akadémiai vagyon gazdaságos hasznosítását, a költségvetési támogatás rendeltetésszerű felhasználását, valamint az akadémiai éves költségvetési és beruházási terv teljesítését Vagyonkezelő Bizottság /"B" alternatíva: Gazdálkodási Felügyelő Bizottság/ ellenőrzi.
 - 11.5.1.1. A Vagyonkezelő Bizottság elnökből és hat tagból áll. A bizottság elnökét és öt tagját a nagygyűlés választja meg, egy tagot pedig a főtitkár delegál.
 - 11.5.1.2. A Vagyonkezelő Bizottság folyamatosan végzi ellenőrző tevékenységét, tapasztalatairól és javaslatairól évenként írásban tájékoztatja a közgyűlést és 3 évenként beszámol a nagygyűlésnek.
- 11.5.2. A tudományos kutatás és véleménynyilvánítás szabadságának, a tudományos közélet tisztaságának biztosítása érdekében az Akadémia - a nagygyűlés állandó bizottságaként - Tudományetikai Bizottságot hoz létre.
 - 11.5.2.1. A Tudományetikai Bizottság elnökből és tíz tagból áll, akiket a nagygyűlés 3 évre választ meg.
 - 11.5.2.2. A Tudományetikai Bizottság saját kezdeményezés, vagy írásban előterjesztett panasz alapján jár el; határozatait szótöbbséggel hozza, amelyben megállapítja, hogy az általa vizsgált magatartás tudományetikai vétésnek minősül-e.

11.5.2.3. Tudmányetikai vétség megállapítása esetén a Bizottság fegyelmi eljárást kezdeményez.

11.5.3. A közgyűlés bármely, hatáskörébe tartozó kérdés vizsgálatára állandó, vagy alkalmi bizottságot hozhat létre.

12. Az elnökség és bizottságai

12.1. Az elnökség irányítja a tudományos testületek folyamatos működését.

12.2. Két közgyűlés közötti időszakban a közgyűlés hatáskörét az elnökség gyakorolja. Nem terjed ki ez a hatásköre az alapszabályok elfogadására és módosítására, a tagválasztásra és kizárásra a vezető tisztségviselők megválasztására, valamint tudományos osztályok létrehozására, összevonására, vagy megszüntetésére.

12.3. Az elnökség szavazásra jogosult tagjai: az elnök, az alelnökök, a főtitkár, a főtitkárhelyettesek, a választott elnökségi tagok, a tudományos osztályok elnökei /akadályoztatásuk esetén helyetteseik/, az akadémiai területi bizottságok elnökei, a Tudományos Minősítő Bizottság elnöke

"B" változat szerint a területi bizottságok elnökei tanácskozási joggal vennének részt.

12.4. A közgyűlés által választott elnökségi tagok száma legfeljebb 8.

12.5. Az elnökség ülésein tanácskozási joggal részt vesz az Egyetem Rektori Konferenciájának két küldötte is. Az ülésre meg kell hívni a Tudmányetikai Bizottság, a Vagyonfelügyelő Bizottság vezetőjét, és a Magyar Tudomány főszerkesztőjét is.

12.6. Az elnökség hatáskörébe tartozik elsősorban

12.6.1. a nagygyűlés és a közgyűlés előkészítése és az elnökségi beszámoló elkészítése;

12.6.2. a közgyűlés határozatainak végrehajtása, illetőleg a végrehajtásukról való gondoskodás;

- 12.6.3. állásfoglalás átfogó tudámpolitikai és tudományfejlesztési kérdésekben;
- 12.6.4. országos jelentőségű tudományos koncepciók és fejlesztési előrejelzések megvitatása, javaslatok kialakítása;
- 12.6.5. állásfoglalás az országos tudományos kutatási tervekről;
- 12.6.6. fontos tudományos és tudámpolitikai kérdésekben javaslatok kialakítása a Minisztertanács és más Akadémián kívüli szervek számára;
- 12.6.7. állásfoglalás a tudományos minősítés általános kérdéseiről, a Tudományos Minősítő Bizottság döntései elleni fellebbezések elbírálása;
- 12.6.8. előzetes állásfoglalás tudományos intézmények létesítése, összevonása vagy megszüntetése kérdésében;
- 12.6.9. közreműködés a nemzetközi tudományos kapcsolatok fejlesztésében és irányelvek kialakítása az Akadémia nemzetközi kapcsolatainak ápolására;
- 12.6.10. a tudományos könyv- és folyóiratkiadás tartalmi kérdéseinek figyelemmel kísérése, az Akadémiai Kiadó tevékenysége elveinek meghatározása;
- 12.6.11. elnökségi bizottságok és a tudományos osztályok működésének irányítása és felügyelete;
- 12.6.12. az alelnökök hatáskörének meghatározása;
- 12.6.13. az akadémiai aranyérem és az akadémiai díjak odaitélése;
- 12.6.14. javaslat Állami-, illetve Kossuth-díj adományozására;
- 12.6.15. állásfoglalás a főtitkár döntéseiről és intézkedéseiről adott beszámolójáról, illetőleg az általa előterjesztett javaslatokkal kapcsolatban;
- 12.6.16. "tudomány doktora" fokozatok odaitélése /a törvényi elgondolások 4.pontjában foglaltakra vonatkozó döntéstől függően/;
- 12.6.17. az akadémiai testületek ügyrendjének megállapítása.

- 12.7. Az Akadémia elnöksége a kiemelt, sokoldalú megközelítést igénylő tudományos feladatok megoldásának elősegítésére állandó bizottságokat működtet; szükség szerint külföldi akadémiai elnökségeivel, hazai minisztériumokkal és más országos hatáskörű szervezetekkel közös bizottságot hoz létre.
- 12.8. Az elnökség állandó jellegű funkcionális bizottságokat működtet az általa fontosnak ítélt területek gondozására.
- 12.9. A különböző régiókhoz kapcsolódó tudományos érdekek összefogása és képviselése az akadémiai területi bizottságok feladata. A területi bizottságok figyelemmel kísérik és segítik az adott területen folyó tudományos tevékenységet. Számon tartják a régió tudományos kutatóhelyeit, munkakapcsolatba szervezik őket, lehetőséget teremtve arra, hogy véleményt nyilváníthassanak országos és regionális jelentőségű kérdésekben, részt vegyenek az akadémia döntések kialakításában.
- 12.10. Az elnökség határozatait - ha nem tartalmazznak államtitkot, vagy szolgálati titkot - közzé kell tenni az Akadémia hivatalos lapjában.
- 12.11. Az elnökség üléséről, az ott hozott határozatokról - ha nem tartalmazznak államtitkot, vagy szolgálati titkot - a sajtót tájékoztatni kell.

13. Tudományos osztályok

13. 1. A tudományos osztályok az Akadémia tagjainak tudományágak, illetve egymáshoz közelálló tudományok szerint szervezett testületi egységei.
13. 2. Az Akadémia testületi tevékenységének szakmai tudományos részét, az Akadémia tudományáganként jelentkező feladatait a tudományos osztályok /esetenként osztálycsoportok/ és a tudományos bizottságok látják el.
13. 3. Az Akadémia tudományos osztályai:

- I. Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya,
- II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya,
- III. Matematikai és Fizikai Tudományok Osztálya,
- IV. Agrártudományok Osztálya,
- V. Orvosi Tudományok Osztálya,
- VI. Műszaki Tudományok Osztálya,
- VII. Biológiai Tudományok Osztálya,
- IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya,
- X. Föld- és Bányászati Tudományok Osztálya.

13.4. A tudományos osztályok 5. pontból adódó feladatai

- 13.4.1. állásfoglalás az osztály tudományterületéhez tartozó tudományos és tudáspolitikai kérdésekben, a tudományágak helyzetének értékelése, részvétel fejlesztésük irányelveinek kialakításában;
- 13.4.2. az osztály által gondozott területeken tudományos munkásságot kifejtő személyek fejlődésének figyelemmel kísérése; a tudósképzést érintő elvi és konkrét kérdésekben javaslattétel a Tudományos Minősítő Bizottságnak; véleménynyilvánítás az Akadémia elnöke részére rektor megbízására, vagy felmentésére, továbbá egyetemi tanár kinevezésére, illetőleg felmentésére irányuló előterjesztésekről; véleménynyilvánítás a felsőoktatási alapképzés céljainak meghatározását, valamint a tantervi irányelvek megállapítását, illetőleg az alapképzési szak létesítését érintő javaslatokról.
- 13.4.3. új hazai és külföldi tagok jelölése;
- 13.4.4. az osztály szervezetéhez tartozó tudományos bizottságok létrehozásában, feladataik meghatározásában való részvétel;
- 13.4.5. az osztály tudományterületén működő intézmények tudományos tevékenységének értékelése;
- 13.4.6. az osztály könyv- és folyóiratkiadási tervének kialakítása; a szakterület publikációs helyzetének figyelemmel kísérése;
- 13.4.7. beszámolók készítése a közgyűlés, az Elnökség részére;
- 13.4.8. javaslattétel kitüntetésekre, jutalmakra;
- 13.4.9. tudományos előadó- és vitatülések rendezése;
- 13.4.10. a tudományterületén működő egyesületek és társaságok munkájának tudományos támogatása;
- 13.4.11. részvétel a nemzetközi együttműködés tudáspolitikai kérdéseinek kialakításában és a tudományterületét érintő nemzetközi tudományos kapcsolatok fejlesztésében;

13.4.12. véleménynyilvánítás az osztály tudományterületét érintő tudományos kérdésekben.

13.5. A tudományos osztályok általában havonta, de legalább negyedévenként osztályülést tartanak.

14. Tudományos bizottságok

14.1. Az Akadémia tudományos testületei bizottsági rendszer felépítése és működtetése során arra törekszenek, hogy a tudományos közéletben a tudományal élethivatásszerűen foglalkozó elméleti és gyakorlati szakemberek folyamatosan és érdemben részt vehessenek.

Tudományos bizottságok /alternatív elnevezés: szakmai bizottságok/ a tudományos köztestület önszerveződés útján létrejött olyan alkotó munkaszervei, amelyek a tudományos osztályokhoz kapcsolódóan, de teljes szakmai önállósággal és felelősséggel járulnak hozzá az egyes tudományágazatok gondozásához, fejlesztéséhez, illetve meghatározott feladatok ellátásához.

14.2. Azokat a területeket, illetőleg feladatokat, amelyekben bizottság szervezése indokolt, a tudományos osztályok határozzák meg.

14.2.1. A bizottságok létrehozását az osztály által felkért 3-5 tagu alkalmi előkészítő bizottságok szervezik.

14.2.1.1. Az alkalmi előkészítő bizottságot úgy kell összeállítani, hogy annak legfeljebb 1-2 tagja lehet a tudományos osztály tagja, a további tagok pedig az illetékes egyetem, kutatóhely, illetőleg szakterület egyéb képviselői.

14.2.2. Az alkalmi előkészítő bizottság a tudományos bizottság megalakításánál az egyes szakterületek érdekeinek és az önszerveződés elvének figyelembevételével jár el.

14.2.3. A bizottság ellátja mindazokat a feladatokat, amelyeket a létesítését elhatározó tudományos osztály a hatáskörébe utal. Megvitatja a tudományterület elvi és szakmai kérdéseit, vitaüléseket, tanácskozásokat, felolvasó üléseket, kongresszusokat és tudományos ülészakot készít elő.

14.2.4. A bizottság tudományos kérdésekben állást foglal, tudománypolitikai, tudományos szervezési és egyéb kérdésekben javaslatot tesz, illetőleg véleményt nyilvánít.

/Alternatív javaslat szerint a bizottság kompetenciája három szférára terjedne ki: tudományos tervek, programok, folyóiratok, könyvkiadás ügyei, a tudományos kutatási pályázatok /OTKA, stb./, kutatási támogatási keretek, személyi ügyek/

- 14.2.5. Amennyiben a tudományos bizottság olyan kérdésekben foglal állást, vagy készít javaslatot, amely az osztály állásfoglalását igényli, annak osztályülésen történő megtárgyalása kötelező.
- 14.3. A tudományos osztály meghatározott feladatra maga is létrehozhat állandó, vagy alkalmi bizottságot.
- 14.4. Komplex feladatok rendszeres vagy esetenkénti ellátására osztályközi komplex bizottságok szervezhetők.
- 14.5. A tudományos bizottság elnökét és titkárát a bizottság tagjai sorából 5 évi időtartamra maga választja

"B" alternatíva

..... maga választja, és tisztségében a tudományos osztály erősíti meg.

- 14.6. A tudományos bizottság elnöke - amennyiben nem tagja az osztálynak - tanácskozási joggal részt vesz az osztályüléseken. A bizottságot érintő kérdésekben szavazati joggal is rendelkezik.
- 14.7. A tudományos bizottság betölti a Tudományos Minősítő Bizottság szakbizottságának szerepét. /Megjegyzés: e rendelkezés végrehajtása aggályos./

15. Az Akadémia intézményei

- 15.1. Az akadémiai kutatóintézetek az akadémiai köztestület olyan munkaszervezetei, amelyek fő feladata a tudományos kutatások magas szintű művelése.

- 15.1.1. Az akadémiai kutatóintézet az akadémiai vagyon rábízott részével külön megállapodásban foglaltak szerint gazdálkodik.
 - 15.1.2. A kutatóintézetek másodlagos, illetve kiegészítő jelleggel ehhez kapcsolódó más tevékenységgel is foglalkozhatnak. Erre felhasználhatják a gazdasági társulásokról szóló jogszabályokban megjelölt társulási formákat.
15. 2. A kutatóintézeti önállóság kiterjed
- 15.2.1. a kutatási feladatok, célok kiválasztására;
 - 15.2.2. az intézeti belső munkarend meghatározására;
 - 15.2.3. a külső kapcsolatok irányainak és formáinak megválasztására;
 - 15.2.4. az intézeti szervezeti, illetve kutatási egységek vezetőinek ellenőrzésére.
- 15.3. Az Akadémia a kutatóhálózat és a tudományos tevékenység működési feltételeinek biztosítása érdekében kutatást szolgáló szervezetet, intézményeket, könyvtárat, kiadót, korszerű informatikai rendszert és kutatási infrastruktúrát működtet.
16. Az Akadémia igazgatási szervezete
- 16.1. Az akadémiai feladatok ellátását igazgatási szervezet segíti.
 - 16.2. Az igazgatási szervezet
 - 16.2.1. gondoskodik a testületi szervek működési feltételeinek biztosításáról;
 - 16.2.2. előkészíti és végrehajtja a testületi döntéseket;
 - 16.2.3 végzi az akadémiai intézmények felügyeletével, továbbá vagyonkezelésével és gazdálkodásával összefüggő operatív munkát;
 - 16.2.4. intézkedik azokban az ügyekben, amelyeknek intézését az illetékes testületi szerv reá ruhazza.

16.3. Az igazgatási szervezetet az Akadémia főtítkára /alternatívák szerinti elnevezés/ irányítja.

16.4. Az igazgatási szervezet tagozódását és működését külön szabályzat rendezi.

17. Az Akadémia tagjai

"A" változat

17.1. Az Akadémiának vannak hazai és külföldi /tiszteleti/ tagjai.

17.1.1. A hazai tagok lehetnek levelező és rendes tagok.

17.1.1.1. Az Akadémia levelező tagjává az a "tudomány doktora" fokozattal rendelkező magyar állampolgár választható meg, aki szaktudományát a nemzetközi kutatáshoz mérve is magas szinten, alkotó módon műveli, és aki személyiségével és erkölcsi magatartásával az Akadémia legjobb hagyományainak megfelelően a tudományos közvélemény és a magyar társadalom megbecsülését kiérdemli.

17.1.1.2. Az Akadémia rendes tagjává az a levelező tag választható meg, aki levelező tagsága elnyerése óta kiemelkedő tudományos eredményeket ért el, és tudományos közéleti tevékenységével is kitűnt.

"B" változat

17.1. Az Akadémiának vannak hazai és külföldi /tiszteleti/ tagjai.

17.1.1. Az Akadémia hazai tagjává az a "tudomány doktora" fokozattal rendelkező magyar állampolgár választható meg, aki szaktudományát a nemzetközi kutatásokhoz mérve is magas szinten, alkotó módon műveli, és aki személyiségével, állampolgári és erkölcsi magatartásával az Akadémia legjobb hagyományainak megfelelően a tudományos közvélemény és a magyar társadalom megbecsülését kiérdemli.

- 17.2. Az Akadémia külföldi /tiszteleti/ tagjává az a nem magyar állampolgár választható meg, aki tudományterületét nemzetközileg kiemelkedő szinten műveli, és a magyar tudomány megkülönböztetett megbecsülését kiérdemli.
- 17.3. A 75 évesnél fiatalabb hazai tagok száma legfeljebb 200 lehet.
- 17.4. A megüresedő tagsági helyek felét 55 évesnél fiatalabb hazai tagok választására kell fenntartani.
- 17.5. A tagok megválasztására az illetékes tudományos osztályok javaslatai alapján az elnökség tesz előterjesztést a közgyűlésnek.
 - 17.5.1. A jelöléshez az illetékes osztályban legalább két hazai tag írásos ajánlása alapján megtartott titkos szavazáson elért szavazattöbbség szükséges.

Az Akadémia elnöksége és más állami és társadalmi szervek is tehetnek javaslatot akadémiai taggá választásra. Ilyen esetben is szükséges azonban az Akadémia két hazai tagjának írásbeli javaslata és az illetékes osztály állásfoglalása.
 - 17.5.2. Új hazai /"A" változat szerint: levelező/ tagok választása előtt ki kell kérni a tudomány doktorainak véleményét arról, hogy szakterületükről kit tartanak méltónak az akadémiai tagságra. A doktorok körében végzett közvéleménykutatás eredményéről időben tájékoztatni kell az Akadémia hazai tagjait.
- 17.6. A tagok tagsági jogaikat megválasztásukkal szerzik meg.
 - 17.6.1. Akit az Akadémia hazai tagjává választott, megválasztásától számított egy éven belül köteles székfoglaló előadást tartani. Ennek alkalmával az Akadémia elnöksége részére a megválasztást igazoló okiratot állít ki.
 - 17.6.2. Az Akadémia hazai tagjának kötelessége a tudomány alkotó művelése, részvétel az Akadémia közgyűlésén, az Akadémia feladatainak ellátásában, a tudományos közéletben. Az Akadémia tagjainak tudományos munkásságát figyelemmel kíséri.
 - 17.6.3. Az Akadémia hazai tagjainak a közgyűlésen, tovább-

bá minden olyan testületi ülésen szavazati joguk van, amelynek tagjai személyi kérdések kivételével szavazati joggal rendelkeznek olyan osztályüléseken is, amelynek egyébként nem tagjai, valamint minden olyan testületi ülésen, amelyen nem esetenkénti meghívás alapján vesznek részt.

17.6.4. Az Akadémia hazai tagjai magas szintű tudományos alkotó munkájuk elismeréseként ezzel arányban álló illetményben részesülnek.

17.6.5. Az Akadémia hazai tagja ahhoz a tudományos osztályhoz tartozik, amelynek javaslata alapján taggá választották. Ha több tudományos osztály tett javaslatot, az elnökség a megválasztás után állapítja meg a tag hovatartozását.

17.7. Az ellen a tag ellen, aki akadémiai tagsággal összeférhetetlen magatartást tanúsít, az elnök fegyelmi eljárást rendel el.

17.7.1. A fegyelmi határozatot az elnökség hozza.

17.7.2. A közgyűlés - saját elhatározásából, vagy az elnökség, illetve az illetékes osztály előterjesztése alapján - kizárhatja az Akadémia tagjai közül azt, aki súlyos bűncselekmény elkövetése miatt a tagságra méltatlannak ítél.

17.7.2.1. A fegyelmit megállapító elnökségi határozat ellen az érintett tag a közgyűléshez fellebbezhet.

17.7.2.2. A fegyelmi eljárás részletes szabályait az ügyrend állapítja meg.

18. Az akadémiai tagság megszűnik a tag halálával, a tagságról történő lemondással, vagy kizárással.

19. Az Akadémia tisztségviselői

19.1. Az Akadémiának, mint a tudományos élet köztestületének vezetője az elnök.

- 19.1.1. Az elnököt a közgyűlés az Akadémia hazai tagjai sorából 5 évre választja. Tisztségében a köztársasági elnök erősíti meg.
- 19.1.2. Az elnök hatáskörébe tartozik
 - 19.1.2.1. a nagygyűlés, a közgyűlés és az elnökség állásfoglalásainak, ajánlásainak képviselőlete az Akadémia tevékenységében;
 - 19.1.2.2. a tudományos testületi tevékenység összefogása és irányítása;
 - 19.1.2.3. az Akadémiának, mint önkormányzati testületnek, illetőleg a hazai tudományos élet köztestületének hazai és külföldi képviselőlete; /a szöveg a törvény 1. pontjától függően változhat/
 - 19.1.2.4. tudományos kérdésekben a testületek által kialakított javaslatok, jelentések előterjesztése, az Akadémiához érkező ilyen jellegű megkeresések és megbízások intézése;
 - 19.1.2.5. tudományfejlesztési irányelvek kidolgozására vonatkozó megbízások adása;
 - 19.1.2.6. javaslattétel állami kitüntetésekre és jutalmak adományozására;
 - 19.1.2.7. a tagok fegyelmi ügyeiben vizsgált elrendelése és vizsgálóbizottság kijelölése;
 - 19.1.2.8. azoknak a feladatoknak az ellátása, amelyekkel a nagygyűlés, közgyűlés vagy az elnökség megbízta.
- 19.1.3. Az elnök tevékenységéért a közgyűlésnek felelős.
- 19.1.4. Az Akadémia tevékenységéről szóló beszámolót az elnök terjeszti az Országgyűlés elé.

- 19.2. Az elnököt munkájában alelnökök segítik. Az elnököt akadályoztatása esetén az általa kijelölt alelnök helyettesíti, és gyakorolja hatáskörét.
- 19.2.1. Az alelnököket az Akadémia hazai tagjai sorából a közgyűlés választja 5 évre. Az alelnöki funkció megüresedése, vagy valamelyik alelnök tartós akadályoztatása esetén az alelnöki feladatok ellátására az elnökség a legközelebbi közgyűlésig az Akadémia hazai tagjai közül új alelnököt kooptálhat, aki funkcióját teljes jogkörrel látja el.
- 19.2.2. Az alelnökök feladata - funkcionális hatáskörük mellett - a tudományterületekhez tartozó tudományos osztályok működésének összehangolása, interdiszciplináris feladatkörök ellátása, ideértve az osztályközi bizottságok és egyéb testületi szervek működésének irányítását.
- 19.2.3. Az alelnökök feladatkörük ellátásában rendszeres kapcsolatot tartanak az elnökkel és a főtitkárral, valamint a tudományterületükhöz tartozó osztályok elnökeivel és az illetékes főtitkárhelyettesekkel.
- 19.2.4. Az alelnökök tisztségüket főhivatásként töltik be. Tevékenységükért az elnökségnek felelősek.
- 19.3. Az elnököt és az alelnököket a közgyűlés a megbízatás időtartamán belül visszahívhatja.
- 19.4. Az Akadémia kutatásszervezési, gazdálkodási, igazgatási feladatainak ellátását a főtitkár irányítja. /Megjegyzés: amennyiben a törvény 11. pontja ezekre a feladatokra az ott megjelölt más elnevezésű tisztségviselőt állít, mindezeket itt értelemszerűen átvezetni szükséges./
- 19.4.1. A főtitkárt az Akadémia hazai tagjai sorából a közgyűlés választja 5 évre. Tisztségében a köztársasági elnök erősíti meg.
- 19.4.2. A főtitkár a részére biztosított hatáskörben önálló felelősséggel jár el. Ennek során
- 19.4.2.1. irányítja az Akadémia vagyonkezelését és gazdálkodását;

- 19.4.2.2. ellátja az intézmények igazgatási felügyeletével kapcsolatos teendőket;
 - 19.4.2.3. gondoskodik az Akadémia intézményeiben folyó kutatások személyi és anyagi feltételeiről, megtervezi a pénzügyi-, beruházási-, és egyéb igényeket, dönt a rendelkezésre álló keretek felosztásáról;
 - 19.4.2.4. gondoskodik a jogszabályokban foglalt rendelkezések akadémiái végrehajtásáról;
 - 19.4.2.5. ellátja a műszergazdálkodás akadémiái feladatait;
 - 19.4.2.6. felügyeli az Akadémia Könyvtára, valamint az Akadémiai Kiadó és Nyomda tevékenységét;
 - 19.4.2.7. gondoskodik a kutatómunkát szakmai információval ellátó rendszer működtetéséről;
 - 19.4.2.8. irányítja az Akadémia igazgatási szervezetét;
 - 19.4.2.9. ellátja azokat a feladatokat, amelyekkel a közgyűlés vagy az elnökség megbízza.
- 19.4.3. A főtitkár tevékenységéért a közgyűlésnek felelős. A közgyűlésnek és az elnökségnek beszámol.
- 19.5. A főtitkárt munkájában a főtitkárhelyettesek és az általa kinevezett hivatalvezető segítik. /Megjegyzés: a törvény 11. pontjára vonatkozó döntéstől függően ez a pont elmarad./
- 19.5.1. A főtitkárhelyetteseket a közgyűlés választja 5 évre, általában az Akadémia hazai tagjai közül.

19.6. A tudományos osztály tevékenységét az osztályelnök irányítja.

19.6.1. Az osztályelnök

19.6.1.1. tudományos és tudáspolitikai kérdésekben képviseli az osztályt;

19.6.1.2. két osztályülés közötti időszakban - általában a személyi kérdések kivételével - ellátja az osztályülés feladatait. Erről a tevékenységéről beszámol az osztályülésnek;

19.6.1.3. rendszeres kapcsolatot tart a testületi szervek vezetőivel, továbbá a főtitkárral és az illetékes főtitkárhelyetttel;

19.6.1.4. gondoskodik a tudományos osztályra vonatkozó döntések végrehajtásáról.

19.6.2. Az osztályelnököt munkájában osztályelnök-helyettes segíti és akadályoztatása esetén helyettesíti.

19.6.3. Az osztályelnököket és az osztályelnök-helyetteseket az osztályok 5 évre választják tagjaik sorából.

19.7. Elnökké, alelnökké, főtitkárrá, főtitkárhelyetttessé, osztályelnökké, osztályelnökhelyetttessé ugyanaz a személy egy ízben újraválasztható.

19.7.1. A közgyűlés által felmentett, de újra nem választott elnök és alelnök, továbbá a főtitkár és főtitkárhelyettes a megbízásának lejártát követő 5 éven át szavazati joggal rendelkező tagja az elnökségnek.

19.8. A 19.4. - 19.6. pontban felsorolt tisztségviselőket az őket megválasztó testület megbízatásuk időtartamán belül visszahívhatja.

19.8.1. Osztályelnökök visszahívásához az elnökség egyetértése szükséges.

20. A kutatóintézmények igazgatói /főigazgatói/ egyszemélyi felelősséggel irányítják a vezetésükre bízott munkaszerveket.

20.1. Az igazgatói /főigazgatói/ tisztség betöltésére általában pályázatot kell kiírni.

"A" változat

20.2. Az igazgatót /főigazgatót/ az intézeti kutatói közösség véleményének meghallgatása után a tudományos osztály javaslatára a főtitkár nevezi ki.

"B" változat

20.2. Az igazgatót /főigazgatót/ az intézeti kutató közösség által javasolt személyek közül az illetékes tudományos osztály véleményének meghallgatása után a főtitkár nevezi ki.

"C" változat

20.2. Az igazgatót /főigazgatót/ az illetékes tudományos osztály által javasolt személyek közül az intézeti kutatói közösség véleményének meghallgatása után a főtitkár nevezi ki.

"D" változat

20.2. Az igazgatót /főigazgatót/ az intézeti kutatói közösség választja, és tisztségében a főtitkár erősíti meg.

20.2.1.

"A" változat

Az igazgatói /főigazgatói/ kinevezés /választás/ 5 évi időtartamra szól, amely egy ízben meghosszabbítható.

"B" változat

Az igazgatói /főigazgatói/ kinevezés /választás/ 5 évi időtartamra szól.

21. A testületek határozatképessége, a szavazás alapelvei

- 21.1. A közgyűlés akkor határozatképes, ha a szavazati joggal rendelkező tagoknak több mint a fele jelen van.
 - 21.1.1. Határozatképtelenség esetén 15 napon belül újabb közgyűlést kell összehívni, amely a megjelent tagok számára tekintet nélkül határozatképes.
 - 21.1.2. Határozatképesség megállapítása során a betegség, vagy más ok miatt tartósan távollévő, továbbá a jelen nem lévő tagok közül a 75. életévüket beöltöttök számát nem kell figyelembe venni.
- 21.2. A nagygyűlés határozatképességére az előző pontban foglaltakat kell alkalmazni, azzal, hogy a tagok alatt, a nagygyűlésre szavazati joggal meghívottak, illetőleg küldöttek körét kell érteni.
- 21.3. A 21.1. pontban foglalt rendelkezéseket kell értelemszerűen alkalmazni az elnökségi-, az osztály-, a bizottsági-, vagy más testületi ülésekre is azzal az eltéréssel, hogy tagjelölésre vagy tagkizárásra vonatkozó javaslat tárgyalása esetén az osztályülés csak akkor határozatképes, ha a szavazásra jogosult tagoknak legalább kétharmada jelen van.
- 21.4. A közgyűlés szavazás alapján hozza meg határozatait. Az előterjesztés /javaslat/ - a 21.8. pontban foglaltakat kivéve - akkor tekinthető elfogadottnak, ha arra a jelenlévő szavazásra jogosultak több mint fele "igen"-nel szavazott. Kétharmados szótöbbség szükséges az alapszabályok elfogadásához, vagy módosításához.
- 21.5. Ha - a 21.8. pontban foglalt esetet kivéve - a személyre történő szavazás során egy jelölt sem kapta meg a szavazatok felét meghaladó többséget, a szavazást meg kell ismételni. A megismételt szavazáson csak arról a két /több/ jelöltről lehet szavazni, akik az első szavazási menetben a legtöbb "igen" szavazatot kapták.
- 21.6. A szavazás lehet nyílt vagy titkos. Titkosan kell szavazni a tagok választásáról, vagy kizárásáról, az elnök és alelnökök, a főtítkár és főtítkárhelyettesek, az osztályelnökök és elnökségi tagok választásáról és visszahívásáról.
- 21.7. A közgyűlés a jelenlévő tagok többségének javaslatára bármely kérdésben titkos szavazást határozhat el.

- 21.8. Az elnökségi tagok választása történhet együttesen is. Ebben az esetben attól függően, hogy hány személyt kell megválasztani, azok tekintendők megválasztottnak, akik elnyerték a megválasztásukhoz szükséges szavazatok többségét és sorrendben a legtöbb "igen" szavazatot kapták. Ha több személy kapott azonos számú "igen" szavazatot, köztük a sorrendet a "nem" szavazatok csökkenő sorrendje határozza meg.
- 21.9. Személyre vonatkozó szavazásban saját személyét illetően az egyébként szavazásra jogosult személy nem vehet részt. Ha több személyre együttesen történik a szavazás, a szavazatok megszámlálásakor az érintett személy vonatkozásában egy "igen" szavazatot figyelmen kívül kell hagyni.
- 21.10. Érvénytelen az a szavazat, amelyből nem lehet kétséget kizáróan megállapítani a szavazó szándékát.
- 21.11. Az előzőekben foglaltakat kell értelemszerűen alkalmazni az elnökségi-, osztály-, a bizottsági és más testületi ülések határozathozatali eljárására is az alábbi eltérésekkel.
- 21.11.1. A szavazás titkossága akkor is kötelező, ha a 21.5. pontban felsorolt személyi kérdésekben való javaslatról van szó. Titkosan kell továbbá szavazni az ott felsorolt eseteken túl más fontos személyi kérdésekben. /Pl. állami díjak, akadémiai díjak elnyerésére doktori fokozatra való pályázásra, valamint kinevezésekre vonatkozó javaslatokról./
- 21.12. Az elnök, alelnökök, a főtitkár, főtitkárhelyettesek, az osztályelnökök és elnökségi tagok választását jelölő bizottság készíti elő. Ezekben az esetekben lehetőség szerint többes jelölést kell alkalmazni.
- 21.13. A nagygyűlés szavazásának rendjére az előzőekben foglaltakat kell értelemszerűen alkalmazni.
22. Egyéb intézkedések
- 22.1. Az Akadémia tevékenységi területein folyó munka összehangolását, az Akadémia vezetőinek kölcsönös tájékoztatását és az elnökségi ülések tartalmi előkészítését az Elnöki Kollégium segíti.

- 22.1.1. Az Elnöki Kollégium állandó tagjai az elnök és a főtítkár, az alelnökök és a főtítkárhelyettesek, valamint a hivatalvezető.
- 22.2. Az alapszabályok módosítására az Akadémia legalább 10 hazai tagja, az elnök, illetőleg a főtítkár tehet javaslatot.
- 22.3. A közgyűlés által elfogadott alapszabályok rendelkezésének figyelembevételével az elnökség jóváhagyja a testületek ügyrendjét, továbbá a főtítkár megállapítja az igazgatási szervezet működési szabályzatát.

(függelék)

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának

1979. évi 6.

törvényerejű rendelete

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA RÓL

(az 1989. évi 5. törvényerejű rendelettel módosított szöveg)

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának

1979. évi 6.

törvényerejű rendelete

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA RÓL

(az 1989. évi 5. törvényerejű rendelettel módosított szöveg)

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának

1979. évi 6.

törvényerejű rendelete

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIÁRÓL

(az 1986. évi 5. törvényerejű rendelettel módosított szöveg)

1. §

A Magyar Tudományos Akadémia (továbbiakban: Akadémia) a Magyar Népköztársaság legfőbb tudományos szerve.

2. §

- /1/ Az Akadémia tagjainak munkásságával, és intézményeiben folytatott kutatásokkal, a kutatás elvi és módszertani irányításával, a tudomány és a gyakorlat kapcsolatának fejlesztésével, a tudományos kutatások szabadságának biztosításával és a tudományos közélet demokratizmusának ápolásával gondoskodik a tudomány alkotó műveléséről. Tevékenységével hozzájárul a Magyar Népköztársaság fejlődéséhez és a tudománynak az emberiség egyetemes érdekét szolgáló előrehaladásához.
- /2/ Az Akadémia ellátja valamennyi tudományág alapkutatásának, valamint az állami tervekben szereplő társadalomtudományi kutatások (a továbbiakban: társadalomtudományi kutatások) országos irányítását. Részt vesz a kutatás és fejlesztés országos irányításában és összehangolásában, az országos kutatási tervek kidolgozásában és ellenőrzésében; felelős a közvetlen irányítása alá tartozó intézményekben folyó kutatásokért; elősegíti a kutatások összehangolását, figyelemmel kíséri és értékeli a tudományok fejlődését, különös tekintettel a jövő fejlődését megalapozó kutatásokra, előrejelzéseket, elgondolásokat, irányelveket dolgoz ki a tudomány hazai művelésének előmozdításához.
- /3/ A Minisztertanács, továbbá más felsőbb szintű állami, valamint társadalmi szerv felkérésére, illetőleg saját elhatározásból az Akadémia véleményét nyilvánít és javaslatokat dolgoz ki a tudomány, valamint a társadalmi-gazdasági fejlődés nagy fontosságú kérdéseiben.

3. §

Az Akadémia részt vesz a tudományos utánpótlás nevelésének irányításában, a tudományos minősítés, a nemzetközi tudományos kapcsolatok, a tudományos

könyv- és folyóiratkiadás irányításában és fejlesztésében.

4. §

- /1/ Az Akadémia feladatkörét tagjai közreműködésével, tudományos testületei, intézetei és hivatali szervezete útján egységben látja el. Szervezetét és működésének elveit az alapszabályok határozzák meg.
- /2/ Az Akadémia hazai és külföldi tagjait a közgyűlés választja. Az Akadémia hazai tagjai részt vesznek a tudomány művelésében, a tudományos közéletben, az Akadémia feladatainak ellátásában.
- /3/ Az Akadémia testületi szervei a közgyűlés - mint az Akadémia legfelsőbb szerve -, továbbá az alapszabályokban meghatározott egyéb szervek.
- /4/ Az Akadémia meghatározza az alapkutatások és társadalomtudományi kutatások művelésének és fejlesztésének irányait és kereteit.
- /5/ Az Akadémia feladatainak ellátása érdekében tudományos kutatóintézeteket és egyéb intézményeket tart fenn, illetőleg hoz létre. Kutatásokat szervez és támogat minisztériumok és országos hatáskörű szervek felügyelete alatt működő intézményekben, a felügyeleti hatósággal egyetértésben.
- /6/ Az Akadémia hivatali szervezete közreműködik az akadémiai intézmények irányításában, végzi a testületek működéséhez szükséges szervező és ügyviteli munkát, ellátja a kutatások országos irányításában az Akadémiára háruló igazgatási teendőket.

5. §

Az Akadémia a tudományos tevékenység fejlesztése, továbbá az eredmények társadalmi tudatosítása érdekében tudományos célú egyesületeket és társaságokat támogat.

A tudományos kérdések megvitatására és a tudományos kutatási eredmények ismertetésére kongresszusokat, tudományos ülészeket és egyéb rendezvényeket szervez.

6. §

Az Akadémia működésével kapcsolatos kiadások fedezetéről az állami költségvetésben külön fejezetben kell gondoskodni.

7. §

- /1/ Az Akadémia tudományos testületeinek tevékenységét az elnök irányítja. Az elnököt az Akadémia tagjai közül határozott időre a közgyűlés választja, tisztségében a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa erősíti meg. Az elnök tevékenységéért a közgyűlésnek és a Minisztertanácsnak felelős.
- /2/ Az Akadémia elnökét munkájában az alelnökök segítik. Az alelnököket az Akadémia tagjai közül határozott időre a közgyűlés választja, tevékenységükért a közgyűlésnek felelősek.
- /3/ Az elnököt és az alelnököket a közgyűlés a megbízás időtartamán belül visszahívhatja. Az elnök visszahívásához a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának jóváhagyása szükséges.

8. §

- /1/ Az Akadémia a kutatások országos irányításában és összehangolásában ráháruló teendőket, valamint intézményeinek irányítását a főtitkár útján látja el.
Az Alap kutatások és társadalomtudományi kutatások tekintetében a közgyűlés és az elnökség állásfoglalásai az irányadók. Az irányítás egyéb kérdéseiben a főtitkár a testületi szervek véleménye és ajánlásai figyelembe vételével jár el. A főtitkár e törvényerejű rendeletben meghatározott jogkörében, illetőleg a Minisztertanács felhatalmazása alapján országos hatáskörű szerv vezetőjének jogállásában jár el.
- /2/ A főtitkár irányítja az Akadémia hivatali szervezetét, gondoskodik az Akadémia testületei működésének és az Akadémia intézményeiben folyó kutatásoknak személyi és anyagi feltételeiről.
- /3/ Az Akadémia főtitkárát a közgyűlés javaslatára az Akadémia tagjai közül, határozott időre a Minisztertanács nevezi ki. Tevékenységéért a Minisztertanácsnak felelős. Munkájáról a közgyűlésnek és az elnökségnek beszámol, elősegíti e testületek véleményének és ajánlásainak érvényesülését, érvényt szerez az alap kutatások és a társadalomtudományi kutatások országos irányításával kapcsolatos állásfoglalásaiknak.
- /4/ A főtitkárt munkájában a főtitkárhelyettesek segítik. A főtitkárhelyetteseket a közgyűlés javaslatára általában az Akadémia tagjai közül a Minisztertanács nevezi ki határozott időre.
- /5/ A főtitkárt és a főtitkárhelyetteseket a közgyűlés javaslatára vagy egyetértésével, a Minisztertanács megbízásuk időtartama alatt is felmentheti.

9. §

Az Akadémia választott és kinevezett vezetői az Akadémia vezetésében rájuk háruló feladatokat együttműködve látják el.

10. §

- /1/ Az Akadémia működése felett a felügyeletet a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa gyakorolja.
- /2/ A minisztertanács felügyeleti jogkörében kijelöli azokat a feladatokat, amelyek az Akadémiára a tudományos élet, és a kutatások országos irányításában hárulnak, jóváhagyja az Akadémia közgyűlése által elfogadott alapszabályokat, ellenőrzi az Akadémia tevékenységét.

11. §

- /1/ Az Akadémia, illetőleg a minisztériumok és országos hatáskörű szervek feladatainak ellátásához egymásnak kölcsönösen tájékoztatást adnak.
- /2/ A miniszterek és országos hatáskörű szervek vezetői az Akadémiát, továbbá az ország tudományos életét érintő az országban folyó kutatási tevékenységét jelentősen befolyásoló ügyekben az Akadémia testületei és főtitkára álláspontjának figyelembe vételével vagy egyetértésben döntenek. Az egyetértési jog gyakorlásának eseteit külön jogszabály állapítja meg.
- /3/ Az Akadémia a népgazdasági jelentőségű kutatások ügyében az ágazati minisztériumokkal összhangban jár el, a főtitkár az ágazati miniszterek meghallgatása után dönt.
- /4/ Az Akadémia testületeit az elnök, hivatali szerveit és intézményeit a főtitkár képviseli, az Akadémia általános képviselőtársaságában egyetértésben járnak el.

12. §

E törvényerejű rendelet hatálybalépéséről a Minisztertanács gondoskodik; hatálybalépésével az 1969. évi 41. számú törvényerejű rendelet hatályát veszti.

Losonczi Pál s.k.,
a Magyar Népköztársaság Elnöki
Tanácsának
elnöke

Katona Imre s.k.,
a Magyar Népköztársaság Elnöki
Tanácsának
titkára

Felelős kiadó: dr. Sály László a Jogi és Igazgatási Főosztály vezetője

Hozott anyagról sokszorosítva

8918911 MTA Sokszorosító, Budapest. F. v.: dr. Héczey Lászlóné

